70 lat Katedry Chorób Psychicznych

Artykuł rozpoczynamy fragmentem ze wstępu do publikacji z lutego 1996 r., poświęconej 50-leciu Katedry Chorób Psychicznych: *Jubileusze (…) skłaniają do refleksji i spojrzenia wstecz. Poszukiwanie własnych korzeni jest jedną z ważnych cech nie tylko w życiu indywidualnym, ale i społecznym. Podjęliśmy zatem próbę podsumowania minionych lat. W dorobku naszego środowiska dostrzegliśmy pewne cechy wspólne, konsekwentnie realizowane przez kolejne pokolenia. Wydaje się nam, że dorobek ten można byłoby nazwać Gdańską Szkołą Psychiatryczną. Mamy wrażenie, że praca i działalność twórców tej Szkoły zobowiązuje do upamiętnienia (…).* Przesłanie to pozostaje aktualne także dzisiaj, po upływie kolejnych 20 lat działalności Katedry Chorób Psychicznych.

Wspomniana publikacja zawiera niemal wszystko, co zadecydowało o randze dokonań naszych poprzedników. Ich wkład w rozwój psychiatrii był na tyle oryginalny i znaczący, iż – z perspektywy lat – ugruntował zaszczytne miano Gdańskiej Szkoły Psychiatrycznej. Znalazła ona należne miejsce nie tylko w psychiatrii polskiej. Przedstawione poniżej dokonania w okresie ostatniego 20-lecia będą próbą odpowiedzi na pytanie, czy następcy jej twórców mogą uważać się za godnych nazywania się ich uczniami, a swoją działalność za chlubną kontynuacją ich dzieła?

Psychiatria gdańska na zawsze będzie kojarzona z jej twórcą – prof. Tadeuszem Bilikiewiczem, pierwszym i wieloletnim kierownikiem Katedry i Kliniki Chorób Psychicznych (1946-1970), a także z bezpośrednim następcą prof. Bilikiewicza – prof. Pawłem Gałuszką, który kierował Katedrą i Kliniką do chwili przejścia na emeryturę w 1994 r. Niemal 50-letni okres dziejów Katedry i Kliniki zamyka twórczy wysiłek obu wymienionych Profesorów.

Prof. dr med. i fil. Tadeusz Bilikiewicz

Omówienie wkładu psychiatrii gdańskiej do psychiatrii w ogóle należy rozpatrywać w aspekcie uwarunkowań politycznych końca lat 40. i 50., w jakich przyszło jej działać. Tak się nieszczęśliwie składało, że ówczesne zainteresowania prof. T. Bilikiewicza nie odpowiadały narzuconej polskiej nauce, a zwłaszcza medycynie patofizjologii pawłowowskiej. Profesor koncentrował się na biologicznych, organicznych determinantach zaburzeń psychicznych, czego konsekwencją było wdrożenie nowoczesnych wówczas metod diagnostycznych, m.in. neuroradiologii. Jego poglądy odbiegały od oficjalnie lansowanej koncepcji pawłowowskiej, chociaż doceniał w niej to, co wartościowe. Tym nie mniej używano wobec prof. Bilikiewicza niebezpiecznej, jak na owe lata, broni – zarzut idealizmu. Tym bardziej, że przywoływano wcześniejsze zainteresowania Profesora psychoterapią, a szczególnie psychoanalizą.

Fundamentalne znaczenie dla przyszłości psychiatrii, nie tylko gdańskiej, miało opublikowanie przez prof. Bilikiewicza w ważnym periodyku szwajcarskim nowoczesnego układu monograficznego zaburzeń psychicznych, opartego na trójwarstwowej strukturze etioepigenetycznej.

Koncepcja ta została przedstawiona przez Autora w maju 1947 r. w referacie zatytułowanym *Etioepigenetyzm, czyli teoria hierarchicznej epigenezy nawarstwień etiologicznych w psychiatrii,* wygłoszonym podczas XXI Zjazdu Polskich Psychiatrów, który odbył się w szpitalu w Kocborowie. Teoria etioepigenezy T. Bilikiewicza była wynikiem obserwacji i przemyśleń Autora z okresu pracy podczas okupacji hitlerowskiej, właśnie w tamtejszym szpitalu. Teoria ta była niekiedy przedmiotem krytyki, nawet ze strony psychiatrów polskich. Dzisiaj jednak jej główne założenia znajdują potwierdzenie w najnowszych systemach klasyfikacyjno-diagnostycznych. Warto zaznaczyć, że twórcy amerykańskiego systemu DSM (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders), opartego na budowie wieloosiowej, przyznają T. Bilikiewiczowi priorytet w tym zakresie.

Wśród innych dokonań Szkoły, obok teorii etioepigenezy, należy wymienić wdrożenie na jej podstawach

spójnego systemu kryteriów diagnostycznych, wprowadzenie szeregu nowych terminów do polskiego języka psychopatologicznego, poszukiwanie podłoża biologicznego zaburzeń psychicznych, które – jakbyśmy to dziś określili – miało charakter interdyscyplinarny, bowiem zbliżyło psychiatrię gdańską do innych dziedzin medycznych. Wielką wagę przywiązywano do propagowania zasad, którymi kierowano się w diagnostyce zaburzeń psychicznych, a także nowatorskich, biologicznych metod leczenia, m.in. śpiączkami atropinowymi czy zmodyfikowaną metodą leczenia elektrowstrząsowego. Jako przykłady osiągnięć na tym polu należy wspomnieć m.in. o siedmiu wydaniach podręcznika *Psychiatria kliniczna* (T. Bilikiewicz), kilku wydań podręcznika dla studentów (Adam Bilikiewicz), jak również organizowanych cyklicznie Gdańskich Dniach Lecznictwa Psychiatrycznego, które – dzięki swej nowatorskiej formule – na długi czas stały się forum bezpośredniej wymiany doświadczeń psychiatrów polskich na temat wszystkich metod terapii zaburzeń psychicznych.

Duży wpływ na pozycję gdańskiej psychiatrii, głównie za sprawą prof. T. Bilikiewicza, miała działalność w zakresie psychiatrii dziecięcej, seksuologii, a także zainteresowania Profesora historią medycyny i filozofią. Osiągnięcia w tych dziedzinach najlepiej obrazują opracowania zawarte w przywoływanej publikacji z okazji 50-lecia Katedry, a mianowicie: *Zasługi Tadeusza Bilikiewicza dla rozwoju psychiatrii dziecięcej w Polsce* (H. Sulestrowska), *Profesor Tadeusz Bilikiewicz twórca polskiej seksuologii* (K. Imieliński), *Profesor Tadeusz Bilikiewicz jako historyk medycyny* (E. Sieńkowski), *O panpsychizmie Tadeusza Bilikiewicza* (H. Szabała).

Jak już wspomniano, po przejściu prof. Bilikiewicza na emeryturę w 1971 r., kontynuatorem Jego dzieła został uczeń Profesora i następca – prof. Paweł Gałuszko, związany z Kliniką niemal od początku, bo od 1949 r. Profesor Gałuszko, dochowując wierności zasadom Gdańskiej Szkoły Psychiatrycznej, a szczególnie jasności kryteriów diagnostycznych i klasyfikacyjnych, oparł tradycyjne poszukiwania biologicznego substratu zaburzeń psychicznych, o nowoczesne techniki i metody badawcze. W okresie działalności prof. Gałuszki Klinika podjęła szereg nowych kierunków badawczych. Kompleksowe i szeroko zakrojone badania nad depresjami endogennymi były przez lata jednym z głównych zainteresowań naukowych gdańskiej Kliniki. Poszukiwano m.in. nowych obiektywnych kryteriów diagnostycznych oraz czynników predykcyjnych w terapii zespołów depresyjnych. Do tego celu wykorzystywano badania wyznaczników rytmiki okołodobowej, głównie poprzez poligraficzne dokumentowanie przebiegu snu nocnego, co zaowocowało 2 pracami habilitacyjnymi i 4 rozprawami doktorskimi oraz badania nad zachowaniem wyznaczników hemodynamicznych i monitorowanie leczenia farmakologicznego poziomami leków we krwi – 2 rozprawy doktorskie. W tym czasie rozpoczęto badania nad biologicznymi uwarunkowaniami zaburzeń afektywnych i schizofrenii: rolą układów monoaminergicznych (1 habilitacja, 1 rozprawa doktorska) oraz zaburzeń osi podwzgórze – przysadka – nadnercza (2 rozprawy doktorskie).

Na okres kierowania Katedrą przez prof. P. Gałuszkę przypada istotny rozwój bazy leczniczo-dydaktycznej. W 1974 r. rozbudowano Klinikę o nowy pawilon, w którym na trzech kondygnacjach znalazły siedziby: oddział pobytu dziennego, całodobowy oddział leczenia nerwic, pracownie elektroencefalografii i elektrokardiografii, podręczne laboratorium biologiczne, pracownie psychologiczne, sale rekreacyjne, sala gimnastyczna, biblioteka oraz sala wykładowa. Powyższa rozbudowa, połączona z modernizacją starej bazy, posłużyły istotnemu rozszerzeniu oferty leczniczej o metody psychoterapeutyczne, realizowane z kadrą przygotowanych do tej roli psychologów. Głęboko tkwiąca w standardach Kliniki współpraca między psychiatrami a psychologami, tradycyjnie dotycząca diagnostyki, doczekała się koniecznego wzbogacenia. Tak więc w Gdańsku, uosabianym (nie zawsze słusznie) z bastionem psychiatrii biologicznej, zaistniały warunki do szerokiego otwarcia się na metody diagnostyki i terapii, uwzględniające psychologiczne uwarunkowania genezy i przebiegu zaburzeń psychicznych.

Rozwój bazy dydaktyczno-usługowej umożliwił należytą realizację programu nauczania studentów kierunku lekarskiego oraz stomatologicznego, zwiększonego staraniem kierownictwa Katedry. Zwiększeniu uległ też potencjał dla realizacji programu naukowego kliniki oraz zadań dydaktycznych i szkolenia podyplomowego. W tym też dla poprawy warunków pobytu pacjentów oddziału dziecięcego, przeniesiono go na teren szpitala Srebrzysko z wszystkimi zadaniami wynikającymi z jego statusu placówki akademickiej.

Ciągłość i rozwój Gdańskiej Szkoły Psychiatrycznej, od początków jej istnienia, charakteryzują osiągnięcia naukowe. W okresie 50-lecia przeprowadzono 14 przewodów habilitacyjnych (9 osobom nadano tytuły profesora, 6 osób objęło samodzielne stanowiska) oraz 59 przewodów doktorskich i opublikowanie ponad 500 prac naukowych. Znaczący wkład w kształtowanie oblicza oraz propagowanie osiągnięć gdańskiej psychiatrii akademickiej mieli również wywodzący się z Kliniki inni uczniowie prof. T. Bilikiewicza: profesorowie L. Wdowiak i Z. Falicki, którzy objęli z woli prof. Bilikiewicza kierownictwa Katedr Psychiatrii w Szczecinie i Białymstoku, prof. R. Dolmierski – dyrektor Instytutu Medycyny Morskiej i Tropikalnej w Gdy-

Prof. Paweł Gałuszko i jego następcy – profesorowie: S. Smoczyński, Z. Nowicki, J. Landowski

ni oraz dr hab. L. Zgirski – kierownik Kliniki Psychiatrycznej Śląskiej Akademii Medycznej.

W tym miejscu nie sposób nie wymienić prof. Adama Bilikiewicza, kontynuatora zarówno nazwiska, jak i tradycji szkoły stworzonej przez Ojca. W okresie od 1974 do 1984 r. kierował Kliniką Psychiatrii w Bydgoszczy, będąc równocześnie jednym z twórców początkowo Filii AMG, później samodzielnej Akademii Medycznej w Bydgoszczy. W 1984 r. wrócił do macierzystej Uczelni, aby w 1985 r. zorganizować na bazie oddziału ogólnopsychiatrycznego i dziecięco-młodzieżowego szpitala psychiatrycznego Srebrzysko w Gdańsku II Klinikę Chorób Psychicznych (przemianowaną później na Klinikę Psychiatrii Rozwojowej, Zaburzeń Psychotycznych i Wieku Podeszłego), którą kierował do 2003 r. W 1994 r. objął kierownictwo Katedry Chorób Psychicznych.

W tym samym roku na stanowisko kierownika I Kliniki Chorób Psychicznych (przemianowanej później na Klinikę Chorób Psychicznych i Zaburzeń Nerwicowych) powołany został prof. Stefan Smoczyński, kolejny uczeń i kontynuator szkoły gdańskiej. Następcą jego został prof. Jerzy Landowski (2004-2015). W 2015 r., zgodnie ze współczesną terminologią i uwzględniając profil naukowo-dydaktyczny i usługowy, przemianowano Klinikę Chorób Psychicznych i Zaburzeń Nerwicowych na Klinikę Psychiatrii Dorosłych, zmieniając również nazwę Katedry na Katedrę Psychiatrii. Obecnie Kliniką Psychiatrii Dorosłych kieruje dr hab. Wiesław Cubała. Po prof. A. Bilikiewiczu kierownictwo Kliniki Psychiatrii Rozwojowej, Zaburzeń Psychotycznych i Wieku Podeszłego przejął w 2003 r. prof. Leszek Bidzan, nadal ją prowadząc. W 1992 r. powołano Samodzielną Pracownię Psychiatrii Biologicznej, przemianowaną w Zakład Psychiatrii Biologicznej, którymi kierował prof. Zbigniew Nowicki (1992-2008). Kierownikami Katedry Chorób Psychicznych byli kolejno: prof. T. Bilikiewicz, prof. P. Gałuszko, prof. A. Bilikiewicz, prof. Z. Nowicki i prof. J. Landowski. Aktualnie kierownikiem Katedry Psychiatrii jest prof. L. Bidzan.

Kontynuacja dotychczasowego dorobku Katedry w ostatnim dwudziestoleciu, zarówno w obszarze naukowym, dydaktycznym i usługowo-lekarskim, była możliwa dzięki pracy samodzielnych pracowników nauki (A. Bilikiewicz, L. Bidzan, B. Borys, W. J. Cubała, J. Gromska, J. Landowski, M. Majkowicz, Z. Nowicki, S. Smoczyński, H. Sulestrowska, H. Wichowicz, L. Zgirski), adiunktów (Z. Afeltowicz, A. Banaś, A. Januszkiewicz-Grabias, S. Góra, J. Jakitowicz, E. Lamparska, L. Leszczyński, P. Pankiewicz, L. Pempkowiak, P. Radziwiłłowicz, B. Sęp-Kowalikowa, L. Trojanowski). Nie można nie wymienić młodszego „zaciągu" psychiatrów, nauczycieli akademickich z ostatnich 20 lat. Wśród nich znaleźli się: H. Badzio-Jagiełło, M. Gałuszko-Węgielnik, D. Gizińska, B. Godlewska, K. Grabowski, K. Jakuszkowiak-Wojten, E. Kowalczuk-Zieleniec, J. Łapin, I. Łucka, K. Sołtys, I. Trzebiatowska, J. Turczyński, M. Wiglusz, A. Wilkowska i G. Wiśniewski oraz psychologowie: E. Motak i M. Tartas. Należy również wspomnieć o rzeszy pozostałych pracowników jednostek Katedry, bez których pomocy nie byłoby możliwe zaangażowanie nauczycieli akademickich w działalność naukowo-dydaktyczną.

W minionym dwudziestoleciu poszerzono działalność naukową i dydaktyczną Katedry, opierając się – jak w uprzednim pięćdziesięcioleciu – na rzetelnym warsztacie kliniczno-diagnostycznym. Do osiągnięć należy zaliczyć badania nad zaburzeniami otępiennymi (wczesne rozpoznawanie, zwiastuny, czynniki predykcyjne), charakterystyką innych zaburzeń psychicznych w wieku podeszłym, prowadzone w Klinice Psychiatrii Rozwojowej, Zaburzeń Psychotycznych i Wieku Podeszłego pod kierunkiem prof. A. Bilikiewicza, a później prof. L. Bidzana. Ważny nurt badawczy dotyczy prac prowadzonych i stale rozwijanych w Klinice Chorób Psychicznych i Zaburzeń Nerwicowych (obecnie Psychiatrii Dorosłych) na temat roli układów monoaminergicznych, immunologicznych i osi stresu w patogenezie zespołów depresyjnych i lękowych, ich uwarunkowań psychologicznych oraz charakterystyki zaburzeń psychicznych w schorzeniach somatycznych (udar mózgu, zawał mięśnia sercowego, schorzenia dermatologiczne). Zakład Psychiatrii Biologicznej może poszczycić się ważnymi badaniami z zakresu epidemiologii i charakterystyki zaburzeń snu w różnych schorzeniach somatycznych i zaburzeniach psychicznych. W tym miejscu należy wspomnieć o wysiłku podjętym przez dr. Janusza Jakimowicza, któremu nieubłagana choroba stanęła na przeszkodzie w dokończeniu postępowania habilitacyjnego. Modelem teoretycznym pracy zatytułowanej była koncepcja warstwowej struktury zaburzeń psychicznych jej twórcy Tadeusza Bilikiewicza jednakże z całkowicie nowatorskim zastosowanie tej teorii.

Ważnym i kontynuowanym przez Katedrę nurtem badawczym jest psychofarmakologia kliniczna, której wynikiem są artykuły, jak i publikacje książkowe. Efektem zaangażowania pracowników Katedry w działalność naukową w latach 1996-2016 było uzyskanie przez 3 osoby tytułu profesora w zakresie medycyny – psychiatrii, 5 osób uzyskało stopnień doktora habilitowanego oraz przeprowadzono 33 przewody doktorskie. Dorobek publikacyjny Katedry w minionym dwudziestoleciu wynosi około 1300 pozycji.

Od początków istnienia ważne miejsce w działalności Katedry zajmowała dydaktyka, zarówno w zakresie szkolenia studentów, jak też w kształceniu podyplomowym. Starsze pokolenia absolwentów naszej Uczelni z pewnością pamiętają fascynujące wykłady prof. T. Bilikiewicza, jak też fakt Jego bezpośredniego uczestnictwa w zajęciach praktycznych. Modyfikowanie form i programów nauczania, które wynikały z postępu, jaki dokonywał się w psychiatrii oraz zmian w organizacji nauczania w uczelniach medycznych, obok zaangażowania w działalność naukowo-badawczą, był głównym obszarem zainteresowania pracowników Katedry. Przykładem może być m.in. ich udział we współredagowaniu lub autorstwo rozdziałów poważnych monografii i podręczników, wśród których przede wszystkim należałoby wymienić współredagowanie przez prof. A. Bilikiewicza trzytomowego dzieła *Psychiatria*.

Wzorem przywołanej na wstępie publikacji z okazji 50-lecia Katedry, słusznym wydaje się zwrócenie uwagi na niektóre formy aktywności pracowników, wykraczające poza obowiązki nauczycieli akademickich. Wyrażały się one m.in. działalnością wydawniczą takich periodyków jak: *Psychiatria Polska* (redaktor naczelny A. Bilikiewicz, sekretarz redakcji J. Jakitowicz), *Psychiatria* (redaktor naczelny J. Landowski), *Sen* (redaktor naczelny Z. Nowicki), udział w radach programowych (S. Smoczyński *Psychiatria Polska*, J. Landowski *Farmakoterapia w psychiatrii i neurologii*, *Neuropsychiatria i neuropsychologia, Postępy psychiatrii i neurologii, Psychiatria po dyplomie, Psychiatria polska*) oraz działalnością w ramach towarzystw naukowych (Polskie Towarzystwo Psychiatryczne – prezes A. Bilikiewicz, wiceprezes J. Landowski; Polskie Towarzystwo Badań nad Snem – prezes i współzałożyciel Z. Nowicki).

Przedstawiając z konieczności jedynie zarys działalności Katedry Chorób Psychicznych, obecnie Katedry Psychiatrii, Czytelnikom pozostawiamy ocenę naszych dokonań w okresie 70 lat jej istnienia, ale też ostatniego 20-lecia, by możliwa była odpowiedź na zasadnicze pytanie o to czy następcy zasłużonych dla Gdańskiej Szkoły Psychiatrycznej okazali się godnymi jej kontynuatorami.

prof. Zbigniew Nowicki, prof. Jerzy Landowski

Profesury, habilitacje i doktoraty w Katedrze Chorób Psychicznych (w okresie 1996-2016)

Profesury

1. Zbigniew Nowicki – 2001 r.
2. Jerzy Landowski – 2004 r.
3. Leszek Bidzan – 2015 r.

Habilitacje

1. B. Borys, *Psychiczne następstwa wydarzeń i sytuacji ekstremalnych ich ocena oraz formy pomocy,* 2003 r.
2. M. Majkowicz, *Wielopoziomowa ocena stanu podmiotowego pacjentów z chorobą Nowotworową,* 2005 r.
3. H. Wichowicz, *Wartość kliniczna badania regionalnego przepływu mózgowego krwi ocenianego metoda SPECT w depresji po udarze mózgu,* 2008 r.
4. L. Bidzan, *Objawy prodromalne zespołów otępiennych typu Alzheimera w świetle kilkuletnich badan prospektywnych,* 2014 r.
5. W. J. Cubała, *Pierwszy epizod większej depresji: wybrane wykładniki aktywność i noradrenergicznej, hormonalnej i immunologicznej,* 2015 r.

Doktoraty

1. H. Wichowicz, *Wpływ deksametazonu na dwugodzinny rytm sekrecji kortyzolu u chorych z zespołami depresyjnymi: propozycja dalszej modyfikacji testu deksametazonowego,* promotor prof. J. Landowski, 1995 r.
2. W. Lemańczyk, *Orzeczenia sądowo-psychiatryczne w wieku podeszłym,* promotor prof. A. Bilikiewicz, 1997 r.
3. K. Jałyńska-Kwiatkowska, *Zachowanie seksualne pensjonariuszy domów pomocy społecznej w wieku powyżej 60 roku życia z rozpoznaniem zespołu otępiennego,* promotor prof. A. Bilikiewicz, 1998 r.
4. A. Deja, *Czynniki wpływające na kształtowanie rozwoju społecznego w procesie rehabilitacji dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym,* promotor prof. Z. Nowicki, 1999 r.
5. H. Badzio-Jagiełło, *Przydatność analizy przebiegu snu w diagnostyce najczęstszych zespołów psychopatologicznych u chorych hospitalizowanych,* promotor prof. Z. Nowicki, 1999 r.
6. J. Turczyński, *Obraz kliniczny depresji wieku podeszłego na podstawie własnych wieloletnich badań*, promotor prof. A. Bilikiewicz, 2001 r.
7. M. Walewska-Pawliszak, *Obraz kliniczny zaburzeń psychicznych po zabiegach operacyjnych serca w krążeniu pozaustrojowym. Próba określenia czynników ryzyka i patogenezy występowania psychoz pooperacyjnych,* promotor prof. A. Bilikiewicz, 2001 r.
8. I. A. Trzebiatowska, *Zaburzenia autoimmunologiczne i ich zmiana w trakcie leczenia u chorych z epizodem depresyjnym,* promotor prof. J. Landowski, 2001 r.
9. J. Kornowski, *Udział czynników jatrogennych w patogenezie uzależnienia od bezodiazepin. Porównanie skuteczności karabamazepiny i tianeptyny w zespole odstawienia bezodiazepin,* promotor prof. A. Bilikiewicz, 2002 r.
10. M. Tartas, *Mechanizmy radzenia sobie ze stresem w schizofrenii,* promotor prof. Z. Nowicki, 2002 r.
11. G. Wiśniewski, *Próba oceny wartości farmakoelektroencefalografii w monitoro-waniu leczenia zespołów depresyjnych wybranymi lekami przeciwdepresyjnymi,* promotor prof. Z. Nowicki, 2002 r.
12. I. Łucka, *Obraz zespołów psychopatologicznych współwystępujących a jadłowstrętem psychicznym u dzieci do piętnastego roku życia włącznie*, promotor prof. J. Gromska, 2002 r.
13. J. Łapin, *Ocena funkcjonowania poznawczego u pacjentów powyżej 55 roku* życia *leczonych różnymi grupami leków przeciwdepresyjnych*, promotor prof. A. Bilikiewicz, 2003 r.
14. M. Kobus, *Ocena skuteczności terapii w schizofrenii lekami przeciwpsychotycznymi II generacji w porównaniu z leczeniem skojarzonym śpiączkami insulinowymi i neuroleptykami klasycznymi,* promotor prof. A. Bilikiewicz, 2003 r.
15. K. Sołtys, *Wpływ niekorzystnych wydarzeń życiowych z okresu dzieciństwa na obraz psychopatologiczny wybranych zaburzeń psychicznych w późniejszych okresach życia,* promotor prof. L. Bidzan, 2003 r.
16. M. Fryze, *Ocena aktualnego stanu psychicznego oraz funkcjonowania społecznego pacjentów hospitalizowanych w dzieciństwie z powodu zespołów schizofrenicznych*, promotor prof. J. Gromska, 2004 r.

17. B. Pietraszczyk-Kędziora, *Osobowościowe i sytuacyjne uwarunkowania oraz psychopatologiczne następstwa przynależności do sekt,* promotor prof. A. Bilikiewicz, 2005 r.

18. B. Godlewska, *Ocena związku pomiędzy polimorfizmem genów receptorów H1, H2 i D3 a schizofrenią*, promotor prof. J. Landowski, 2007 r.

19. A. Nitka-Siemińska, *Zespół wypalenia u rodziców osób cierpiących na schizofrenię,* promotor prof. J. Landowski, 2007 r.

20. J. Szeliga-Lewińska, *Sposób konstruowania świata przez chorych z epizodem depresyjnym a style radzenia sobie ze stresem,* promotor prof. J. Landowski, 2008 r.

21. A. Sumika, *Właściwości systemu rodzinnego a obraz psychopatologiczny i rokowanie w zaburzeniach psychicznych adolescentów hospitalizowanych psychiatrycznie*, promotor prof. L. Bidzan, 2008 r.

22. D. Gizińska, *Zmiana masy ciała podczas stosowania leków przeciwdepresyjnych – związek z wybranymi parametrami endokrynnymi regulacji równowagi energetycznej,* promotor prof. J. Landowski, 2009 r.

23. W. J. Cubała, *Profil sekrecji prolaktyny w okresie dwóch godzin po podaniu buspironu u chorych z epizodem depresji,* promotor prof. J. Landowski, 2009 r.

24. A. Orłowska-Pawliszyn, *Obraz kliniczny, wybrane parametry kliniczne i psychologiczne a skuteczność krótkoterminowej farmakoterapii u pacjentów z zaburzeniem panicznym,* promotor prof. J. Landowski, 2009 r.

25. A. Pakalska-Karcala, *Psychologiczne i biologiczne uwarunkowania zaburzeń depresyjnych u młodzieży gimnazjalnej,* promotor prof. L. Bidzan, 2010 r.

26. A. Cieślukowska, *Specyficzne zaburzenia funkcji wykonawczych jako endofenotypowy marker predyspozycji do jadłowstrętu psychicznego,* promotor prof. L. Bidzan, 2010 r.

27. M. Gałuszko-Węgielnik, *Rola psychoterapii poznawczo-behawioralnej w leczeniu bezsenności pierwotnej*, promotor prof. Z. Nowicki, 2010 r.

28. A. Wilkowska, *Związek między nasileniem i rodzajem reakcji stresowej w bezpośrednim następstwie zawału mięśnia sercowego a późniejszym pojawieniem się zespołu depresyjnego,* promotor prof. J. Landowski, 2011 r.

29. K. Grabowski, *Ocena skuteczności mirtazapiny oraz zamian funkcjonowania układu wegetatywnego w leczeniu bezsenności pierwotnej*, promotor prof. Z. Nowicki, 2012 r.

30. A. Wojtas, *Wybrane aspekty zaburzeń snu w najczęstszych kategoriach diagnostycznych zaburzeń psychicznych według ICD-10 u chorych hospitalizowanych w oddziałach psychiatrycznych,* promotor prof. Z. Nowicki, 2012 r.

31. A. Limon-Sztencel, *Związek polimorfizmu genu apolipoproteiny EAPOE) z otępieniem typu Alzheimera, mieszanym naczyniopochodnym,* promotor prof. L. Bidzan, 2013 r.

32. I. Aponowicz, *Znaczenie czynników społeczno-środowiskowych w przebiegu reumatoidalnego zapalenia stawów (RZS),* promotor prof. L. Bidzan, 2013 r.

33. B. Dutczak, *Zachowania agresywne w przebiegu schizofrenii – korelaty osobowościowe, sytuacyjno-środowiskowe oraz neuropsychologiczne*, promotor prof. L. Bidzan, 2013 r.

34. M. S. Wiglusz, *Zespoły depresyjne w padaczce: rozpowszechnienie i obraz psychopatologiczny,* promotor prof. J. Landowski, 2013 r. ■

Uczyli, jak radzić sobie ze stresem

Studenci z SKN Promocji Zdrowia Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego: **Marek Dauksza**, **Agnieszka Dyjas**, **Sandra Lange** i **Magdalena Macyra** zorganizowali i przeprowadzili 18 marca br. zajęcia edukacyjne z okazji Światowego Dnia Zdrowia, których słuchaczami byli uczniowie Szkoły Podstawowej nr 57 im. gen. Władysława Andersa w Gdańsku. Celem akcji było m.in.: zapoznanie uczniów z pojęciem stresu, jego wpływem na zdrowie fizyczne i psychiczne oraz technikami relaksacyjnymi. Dzięki zaangażowaniu studentów około 200 uczniów poznało i przećwiczyło metody radzenia sobie ze stresem. Zorganizowana akcja umożliwiła studentom ćwiczenie swoich umiejętności edukacyjnych i dydaktycznych. Dzięki wsparciu Sekcji Informacji i Promocji GUMed wszyscy uczniowie otrzymali drobne prezenty. Studentom podziękowała dyrekcja szkoły oraz rada pedagogiczna. ■

O ryzyku sercowo-naczyniowym w Wenecji

Ponad 500 lekarzy z 59 krajów świata uczestniczyło w IV konferencji *Prehypertension, Hypertension and Metabolic Syndrome Conference*. Spotkanie, które było poświęcone tematyce sercowo-naczyniowej i zaburzeniom metabolicznym, odbyło się w dniach 3-6 marca br. w Wenecji. Podczas Konferencji odbyła się sesja plakatowa oraz prezentacje ustne, w tym 2 z Polski – z Gdańska i Katowic. Naszą Uczelnię reprezentował dr **Zbigniew Heleniak** z Katedry i Kliniki Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych z pracą pt. *Leczenie blokadą układu renina-angiotensyna-aldosteron (RAA), a stężenie asymetrycznej dimetylargininy u pacjentów z białkomoczem niecukrzycowym*.

Podczas Konferencji poruszono wiele aspektów diagnostycznych i terapeutycznych w kontekście oceny ryzyka sercowo-naczyniowego. Zgromadziła ona wielu specjalistów z dziedziny hipertensjologii, nefrologii, endokrynologii, kardiologii czy chorób wewnętrznych. ■

Zakończenie IV edycji studiów podyplomowych arteterapia

Trzydziestu jeden absolwentów IV edycji studiów podyplomowych arteterapia odebrało 13 marca br. w Akademii Muzycznej w Gdańsku swoje świadectwa. W uroczystości, którą rozpoczęto od części artystycznej zorganizowanej przez absolwentów, udział wzięli: rektor Akademii Muzycznej prof. Maciej Sobczak, prorektor GUMed prof. Andrzej Basiński, prof. ASP Andrzej Śramkiewicz oraz kierownik Katedry Psychologii GUMed prof. Mikołaj Majkowicz. ■

O zagrożeniach ekologicznych

Członkowie SKN Promocji Zdrowia po raz kolejny zorganizowali i przeprowadzili 3 i 11 kwietnia br. zajęcia na temat wpływu zagrożeń ekologicznych na zdrowie człowieka oraz możliwej profilaktyki. Były one skierowane do wybranej grupy studentów Uniwersytetu Gdańskiego, których przyszła działalność zawodowa będzie związana z planowaniem bezpieczeństwa ekologicznego. Słuchaczy zachęcono do uczestnictwa w działaniach na rzecz zdrowia i tworzenia zdrowego środowiska w społeczności lokalnej. Spotkania odbywają się w ramach współpracy z dr Małgorzatą Leszczyńską z Zakładu Polityki Społecznej Uniwersytetu Gdańskiego. ■